

Fagrådet –
**Rusfeltets
hovedorganisasjon**
rusfeltet.no

Årsmelding 2022 – 2023

Foto: Torhild Kielland

INNLEDNING

Det har vært et urolig år med flere internasjonale kriser. På denne tid i fjor var det krigen i Ukraina som preget det internasjonale nyhetsbilde. Fortsatt pågår krigen i våre nære områder med store lidelser. Våre utfordringer med høye priser er små i forhold til de lidelser det ukrainske folk står i. Samtidig skal vi anerkjenne konsekvensene som den enkelte innbygger opplever.

Rusfeltet har også hatt utfordringer og kjent på uforutsigbarhet. Høye strømpriser, manglende belegg, nye anbud, mangel på fagfolk og ny politikk fra regjeringen Støre har gitt utfordringer.

Avvikling av godkjenningsordningen i Fritt behandlingsvalg har allerede fått konsekvenser med nedleggelse og varsel om nedleggelse av døgnbehandlingsplasser. Flytting av øremerkede tilskudd i Statsbudsjettet over til søknadsbaserte ordninger gjorde at mange tiltak fikk redusert forutsigbarhet og ble urolige. Kommune- og sykehusøkonomien har vært stram og bidratt til uroligheter innenfor flere fagområder. Flere har meldt om innstramming og kutt i drift.

Dette året skulle vi ta Fagrådet ytterligere et hakk videre gjennom å styrke administrasjonen med en stilling. Som dere kan lese i årsmeldingen ble det ikke helt slik, på grunn av sykdom. Til tross for dette har vi hatt høy aktivitet. Det gjenspeiler seg i årsmeldingen.

Fagrådet er landet største organisasjon på rusfeltet. Vi har også i denne perioden hatt medlemsvekst og vi får stadig nye henvendelser. Høy aktivitet, vekst og nye henvendelser er bra. Fagrådet skal og vil utvikle seg videre. Forebyggende arbeid har hatt økt fokus i denne perioden med særlig fokus på unge og unge voksne.

Denne årsmeldingen gjenspeiler perioden 18.mars 2022 til 15.mars 2023.

ORGANISASJON

Fagrådet ble etablert i 1991 og var den gang en sammenslåing av to organisasjoner. Det var Samordningsrådet for institusjoner for rusmiddelmisbrukere (SIR) og Ledergruppa for institusjoner innen rusmisbruk (LIR). Dagens navn, Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon, ble vedtatt på årsmøtet i 2012.

Fagrådet er en medlemsorganisasjon og pr.15. mars 2023 er det 148 medlemmer. Medlemmene har over 210 ulike tiltak, mer enn 6000 årsverk og mange tusen medlemmer og frivillige.

Medlemsvirksomhetene representerer forebygging, behandling, lavterskeltjenester, bolig- og omsorgstjenester, avholdsarbeid, pårørendearbeid, brukerorganisasjoner, høyskole-, forsknings- og kompetanseutvikling, opplysningsarbeid og mer til. Medlemsvirksomhetene kommer fra både offentlig, ideell og privat sektor.

Formål og funksjon

Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon er en nasjonal fag- og ruspolitisk medlemsorganisasjon for tiltak/tjenester for mennesker med rusmiddelrelaterte problemer og avhengighetsproblematikk.

Fagrådets formål er å synliggjøre, samle, drøfte og formidle de ruspolitiske konsekvensene, faglige erfaringer, brukererfaringer og forskning for å sikre rusfeltet best mulig organisatoriske, faglige og ressursmessige betingelser.

Fagrådets visjon:

Mangfoldige, tilgjengelige og helhetlige tjenester i et samlet rusfelt.

Årsmøte 2022

Årsmøte 2022 ble avholdt som et hybridmøte 4. mai 2022. Mange hadde funnet vegen til Hotel Bristol hvor den fysiske delen av møtet ble holdt.

Det var 76 deltakere hvor av 20 deltok digitalt. Av disse var 57 stemmeberettiget. Det ble behandlet åtte saker.

Protokollen fra årsmøtet ligger på rusfeltet.no/om-oss/arsmøte.

Frode Woldsund og Trude Lønning ble takket av som styremedlemmer etter 8 år. Foto: Torhild Kielland

Styret

Fagrådet ledes av et styre med styreleder, nestleder samt sju styremedlemmer som avspeiler bredden av medlemsvirksomheter.

Styret og leder i Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon. Foto: Torhild Kielland

Styret har bestått av:

Styreleder

Anders Dalsaune Jansen, leder Tyrilistiftelsen

Styrets nestleder

Kine Haugen, FO, til daglig seksjonsleder ARA Oslo universitetssykehus

Styremedlemmer

Lars A Lian, faglig leder Stiftelsen Fossumkollektivet

Tommy Sjåfjell, faglig rådgiver A-larm

Ellen Ingrid Eira, leder døgnenheten Karasjok, Finnmarkssykehuset HF

Merete Hanch-Hansen, avdelingsdirektør Velferdsetaten Oslo kommune

Eva Brekke, Norsk psykologforening, til daglig forsker ved NK ROP

Arild Knutsen, leder i Foreningen for human narkotikapolitikk

Camilla Wright, leder av Uteseksjonen i Trondheim kommune

Fagrådets leder, Jan Gunnar Skoftedalen, er styrets sekretær.

Styremøter

Det har i perioden vært avholdt 8 styremøter. Det har vært en variasjon av fysiske, hybride og digitale møter. Styret har behandlet 77 saker. I det som kalles fag og ruspolitiske saker og informasjons- og drøftingssaker er det ofte mange saker og temaer som drøftes. I tillegg er det vært e-postutveksling om ulike aktuelle saker og høringer.

Styremøtet 18.oktober ble avholdt hos Fossumkollektivet hvor styret også fikk en omvisning i to av Fossum sine lokasjoner. Styremedlem Lars A Lian er faglig leder ved Fossumkollektivet.

Administrasjon

Fagrådet leier kontorlokaler til administrasjonen og møtevirksomhet i Nedre

Slottsgate 7 i Oslo.

Administrasjonen ivaretar den daglige driften av Fagrådet i tråd med organisasjonens vedtekter, årsmøtets vedtak og oppfølging av styrevedtak.

Fra 1.juni skulle vi vært 3 fulle stillinger i administrasjonen. Jan Gunnar Skoftedalen er leder. Torhild Kielland er rådgiver i 100% stilling. An-Magritt Steinhovden startet opp i den nyopprettede stilling som rådgiver 1. juni 2022. Dessverre har An-Magritt vært delvis sykmeldt i hele perioden. Hun sa opp sin stilling 13.mars og er foreløpig ikke erstattet.

Fagrådet er eier av nettmagasinet Rus & Samfunn hvor Berit Simenstad er redaktør i 50% stilling. Rus & Samfunn drives etter redaktørplakaten og er redaksjonelt uavhengig.

Fagrådet er medlem av arbeidsgiverforeningen Virke.

Medlemsvirksomheter

Pr 15. mars 2023 er det 146 virksomheter/organisasjoner som er medlemmer. Det er 3 flere enn på samme tidspunkt i fjor. Medlemmene representerer over 210 ulike tiltak med mer enn 6000 årsverk, et betydelig større antall egne medlemmer og frivillige.

Siden 18. mars 2022 har åtte nye virksomheter/organisasjoner meldt seg inn:
Haugesund kommune, Lavterskel helse og rus
Norsk psykiatrisk forening
Veien tilbake AS
Nasjonalt senter for erfaringskompetanse innen psykisk helse
Nasjonal kompetansetjeneste for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse (NKROP)
Frelsesarmeens rusomsorg Bodø
Frelsesarmeens rusomsorg Haugesund
Frelsesarmeens rusomsorg Bergen

I samme periode har totalt fem virksomheter avsluttet medlemskapet:
Skedsmo kommune har avsluttet medlemskapet etter kommunenesammenslåing og ble en del av Lillestrøm kommune.
Sarpsborg kommune har valgt å avslutte medlemskapet av økonomiske årsaker.
Korus Bergen avsluttet sitt separate medlemskap og inngår som en del av Avdeling for rusmedisin, Helse Bergen.
Safir, en virksomhet i Kirkens bymisjon Oslo, er lagt ned.
Kristiansand konsult er lagt ned av økonomiske årsaker.

ØKONOMI

I 2022 hadde Fagrådet et overskudd på kr. 62 206,- (overskudd på kr. 94 104,- i 2021).

Fagrådets hovedinntektskilder er medlemskontingent, deltakeravgift, andre inntekter og statstilskudd. Deltakeravgiftene i 2022 er lavere enn i et ordinært år da Fagkonferansen 2022 ble flyttet til januar 2023.

Sum driftsinntekter i 2022 var kr 6 032 128,- som var 358 000 kroner høyere enn i 2021. Økningen skyldes i hovedsak prosjektinntekter og noe mer i medlemskontingent. Det igjen skyldes økning i medlemsmassen og ingen økning i medlemskontingeneten.

Fagrådet fikk i 2022 kr. 3 650 000,- i tilskudd fra Helsedirektoratet. Det er samme kronebeløpet som i 2021. Med en lønns- og prisvekst på nærmere 6% er dette en betydelig realnedgang i statsstøtten.

Fortsatt mener vi statstilskuddet er oppsiktsvekkende lavt sammenlignet med andre organisasjoner.

Det er store endringer i søknadsprosessen for 2023 så vi er spent på utfallet av våre to søknader til statsstøtte i 2023. Vi har søkt tilskudd fra to ordninger dette året. Forebyggende innsats på rusmiddel- og dopingområdet og Driftstilskudd til bruker- og pårørendeorganisasjoner innen psykisk helse-, rus- og voldsfeltet. Vi har alltid hatt driftstilskudd fra ordningen som gjelder bruker- og pårørendeorganisasjoner. Det mener vi ikke er riktig, og har derfor argumentert for at vi burde få vårt tilskudd i ordningen Forebyggende innsats på rusmiddel- og dopingområdet.

Vi har fått svar på søknaden knyttet til ordningen Forebyggende innsats på rusmiddel- og dopingområdet. Vi søkte om 6 millioner kroner og vi fikk innvilget 1,5 millioner kroner. Søknaden om driftstilskudd har vi ikke fått svar på pr 15. mars.

Fagrådets revisor er BDO AS avdeling Bergen.

AKTIVITETER

Generelt

Det er arbeidsplanen, vedtatt på årsmøtet, som i stor grad er styrende for våre aktiviteter. Våre aktiviteter skal igjen reflekteres av de langsigte målene som er synliggjort i strategien. Styret går gjennom strategien en gang i året. Styret og sekretariatet prøver gjennom sitt arbeid å fange opp ulike bevegelser og utviklingen innenfor rusfeltet.

Nettsiden rusfeltet.no er, og har vært, viktig som formidlingskanal.

Totalt er det skrevet 232 saker på rusfeltet.no i løpet av 2022. Sakene favner bredt og omhandler rusfaglig og ruspolitisk praksis, endringer, mangler og utfordringer samt saker om medlemmers og våre aktiviteter, og vår organisasjon. 232 saker tilsvarer mer enn en ny sak på rusfeltet.no hver ordinær arbeidsdag.

Netsiden er godt besøkt og hadde i 2022 mer enn 192 000 treff. Nok en gang er det «all time high» og en økning på fem prosent fra året før. Fra 2017 til 2022 har antall treff på nettsiden økt med 60 prosent. Det forteller oss at rusfeltet.no er en viktig arena for kunnskap, informasjon og meningsutveksling.

Vi opplever økt etterspørsel etter våre tjenester og ønske om samarbeid. Hvis ønskene er i tråd med arbeidsplanen strekker vi oss langt for å få til et godt samarbeid.

GJENNOMFØRING AV ARBEIDSPLANEN 2022

tilstrekkelig ut til media og til dem under 35 år.

2) Ha en oppdatert og relevant nettside

Nettsiden rusfeltet.no er vår viktigste kommunikasjonskanal ut til medlemmer og andre interesserte. 2022 ble nok et år hvor vi kan melde rekordbesøk. Det var over 192 000 treff på siden. Vi ser i våre analyser at mange leser kommer via sosiale medier. De fleste saker deles på Facebook og Instagram.

Vi har laget 232 saker av ulik karakter, noe som tilsvarer en ny sak pr arbeidsdag. Vi får mange gode og hyggelige tilbakemeldinger på omfang og relevans. Det vil også skrives saker som det er uenighet om. For oss er det viktig å formidle temperaturen og diskursen på rusfeltet uten nødvendigvis å bli tatt til inntekt for et spesielt politisk synspunkt.

Selv om det er nyhetssakene som er mest lest er kunnskapsbasen en viktig del av nettsiden. Der har vi samlet mye av kunnskapen på viktige temaer i rusfeltet og linket videre til kunnskapsbaserte nettsteder. Vi samler og formidler kunnskap. Vårt mål er at rusfeltet.no er veien inn i relevante faglige spørsmål og svar.

3) Arrangere og gjennomføre digitale og fysiske konferanser, seminarer, debattmøter og nettverksmøter

Dette er et punkt som har vært viktig for Fagrådet gjennom alle de 32 årene Rusfeltets hovedorganisasjon har vært i drift. Det har vært en utvikling fra store konferanser til digitale plattformer, debattmøter og nettverksmøter.

Våre to store konferanser er viktig som møteplasser for å møte kollegaer og utvikle nettverk. I denne perioden arrangerte vi;

- Ruspolitisk arena 5. mai 2022 i Oslo med tittelen; Fra deg til oss. Blir ruspasientene tapere i «vår felles helsetjeneste»? samlet 150 deltakere.
- Rusfagkonferansen 19.-20. januar 2023 i Bergen med tittelen; Hjertet og rus samlet 220 fysiske deltakere. Dette arrangementet ble ikke streamet.

I Fagrådets visjon heter det at vi vil samle rusfeltet og vi er medarrangør i en rekke ulike arrangementer. Under Arendalsuka 15-19 august var vi vertskap for Åpen russcene sammen med Tyrili og Kirkens bymisjon. Vi hadde tre arrangementer sammen med Tyrili og bymisjonen:

1. Å sette sammen bitene – en samtale mellom Marius Sjømæling og Martin Eia-Revheim, ledet av rådgiver Torhild Kielland
2. Går vi fra sterk kontroll til en mer pasientstyrt tjeneste i LAR? En debatt med Thomas Clausen, senterleder og professor ved Senter for rus- og avhengighetsforskning (SERAF), Universitetet i Oslo, Kine Haugen, styrets nestleder og daglig leder for Seksjon rus- og avhengighetspoliklinikker ved

Oslo Universitetssykehus (OUS), og Ronny Bjørnestad, leder for proLAR Nett.
Leder Jan Gunnar Skoftedalen ledet debatten

3. Livsløgnen om det gode A4 livet? Standup show med Merethe Lindstad

1. Å sette sammen bitene

Det var i tillegg åtte andre arrangement på taket av Tyrili Arena hvor Fagrådet var involvert i ytterligere to;

- Fagrådets nettverk av bruker og pårørendeorganisasjoner arrangerte «Hva mangler i rusbehandling når regjeringen varsler en reform - styrking, differensiering eller sentralisering?»
- «Vendepunktet – veien ut av rus og avhengighet», arrangert av Back in the Ring.

Vi er spesielt stolte over å ha en arena som bruker- og pårørendeorganisasjonene benytter.

Vi drifter Bruker- og pårørendenettverk bestående av 7 organisasjoner. Nettverket har vært i utvikling i denne perioden og består nå kun av organisasjoner som er medlemmer i Fagrådet. Det er fire møter årlig i tillegg til arbeidsgruppemøter inn mot felles arrangementer og møter med myndigheter.

Vi driftet Nasjonalt nettverk for høyintensitetstrening som medisin, sammen med Rådet for Psykisk helse. Månedlige møter. St. Olavs hospital overtok ledelsen av nettverket i desember 2022. Vi etablerer og drifter regionale nettverk for trening som medisin sammen med Rådet for Psykisk helse, prosjektslutt er juni 2023.

andre samarbeidspartnere 6.-7. september.

Siden 2015 har vi deltatt i Nasjonalt nettverk for musikkterapi – rus psykisk helse. Nettverket har møter 3-6 ganger i året. 9. februar arrangerte nettverket en Hybrid workshop sammen med erfaringsskonsulenter, bruker og pårørendeorganisasjoner.

4) Synliggjøre ulike rusfaglige og ruspolitiske perspektiver

Rusfeltet er preget av ulike faglige og politiske synspunkter. For Fagrådet er det viktig å synliggjøre ulike perspektiver. Det gjør vi gjennom våre konferanser, debattmøter, nettsiden og sosiale medie-plattformer. For å sitere en av våre bidragsytere «vi føler at vi blir hørt selv om vi ikke får gjennomslag».

Selv om vi synliggjør de ulike perspektivene er det viktig at vi gir kunnskapsbasert informasjon. Diskusjonene har en økende grad av polarisering, godt hjulpet av mediene og sosiale plattformer. Debattklimaet preges i noe grad av prinsipper til tross for ny kunnskap. Partiprogram og tradisjon utkonkurrerer i noe grad nysgjerrighet og handlekraft.

B. VÆRE DEN MEST AKTUELLE OG RELEVANTE ORGANISASJONEN I RUSFELTET VED Å:

5) Utvikle medlemsfordeler.

Medlemsfordelene er synliggjort på vår nettside under menypunktet Medlemskap. Vi markedsfører medlemsfordelene med ujevne mellomrom. Dette året har vi prioritert å forbedre fordelene vi allerede har. Administrasjonen har ikke hatt kapasitet til å etablere nye medlemsfordeler.

Den aller viktigste fordelen er å være en del av fellesskapet og kunne påvirke direkte gjennom Fagrådets innspill og prioriteringer.

De to mest konkrete medlemsfordelene, som flest nyter godt av, er annonsering av ledige stillinger på vår nettside samt reduserte priser på konferanser. Ledige stillinger er en stor utgiftspost for mange virksomheter og med stadig flere leser ser vi at de ledige stillingene når ut til mange. Stillingene er godt synlig på nettsiden og er ofte med i nyhetsbrevene våre.

I perioden har vi arrangert tre regionale Fagdager for trening som medisin sammen med Rådet for Psykisk helse; Helse Nord 19. september, Helse Vest 6. oktober (bildet), Helse Sør-Øst 10. november. Til sammen 315 mennesker deltok på fagdagene.

Vi var medarrangør for Recoverykonferansen sammen med 24

Prosjektet "Trygt hjem for hjemløse" støttet av Stiftelsen DAM. Guro Berg og Berent Morken ved Bakkegaten Bo og omsorgssenter i Bergen. Foto: Torhild Kielland.

innspill og utkast som de kan klippe og lime fra, til interne diskusjoner og egne uttalelser.

6) være mer synlig i media, for politikere og andre sentrale aktører

Å ha en stemme som blir etterspurt og lyttet til, er viktig for en interesseorganisasjon. Med en liten administrasjon er det krevende, men også veldig interessant. Etter Stortingsvalget i 2021 har vi brukt tid på å etablere nye relasjoner og samarbeid med nye helsepolitikere. Den siste perioden har vi etablert god kontakt med sentrale helsepolitikerne både i regjering og på storting. Vi stiller i møter og deltar i aktuelle høringer.

Det er viktig å være tilgjengelig for andre sentrale aktører som Helse- og omsorgsdepartementet og Helsedirektorat. Men også aktører som arbeider direkte eller indirekte på området slik som Politidirektøren og Riksadvokaten. Noen av dem har deltatt på våre møteplasser og flere er invitert.

Fra møte i Politidirektoratet med politidirektør Benedicte Bjørnland. Styremedlem Arild Knutsen og leder Jan Gunnar Skoftedalen på bildet. Fotograf Torhild Kielland deltok også på møtet.

Vi arbeider videre med å lykkes i større grad med å bli synlig for media og større mediehus. I forbindelse med at Sophie Elise stod frem med sin medikamentavhengighet ble leder Jan Gunnar Skoftedalen invitert til TV2 Nyhetskanalen og sitert i TV2.no og Varden.

Det handler om vår evne til å knekke koden om hva media ønsker, men også om vårt oppdrag om å samle rusfeltet. Manglende spissformulering gir mindre interesse, men vi mener det er et potensiale for å i større grad bli brukt for å opplyse og bidra med flere perspektiver.

Vi har i perioden hatt kronikker i NTB/Dagbladet, Stavanger Aftenblad og i Varden. Vært intervjuet i Klassenkampen, Fagbladet, Utrop og nettsak hos NK ROP.

Å være til stede på arenaer som vi blir invitert til, prioriterer vi i stor grad. Et knippe av de steder vi har vært er:

Stoffbruksdagen i Stortinget, Helseministerens møte med organisasjoner på rusfeltet, Statssekretærrens møte med det sivile samfunn før møte i FN, FO-dagene, Ruskonferansen Midt-Norge, Gatenærkonferansen og Jubileumskonferansen for Musikkhøgskolen.

Fra helseministerens møte med organisasjoner på rusfeltet, fra venstre Even Røed, Ingvild Kjerkol og Ellen Rønning-Arnesen. Foto: Torhild Kielland

posisjoner. Vi opplever en etterspørsel etter våre tjenester og flere vil ha et strategisk samarbeid med oss.

Mange organisasjoner gjør den feilen at de tar etablerte relasjoner for gitt. Vi sikter på å utvikle de gode relasjonene.

Våre medlemmer er de viktigste og vi har et godt og konkret samarbeid med mange av våre medlemmer.

Vi har i tillegg en rekke konkrete samarbeidsrelasjoner med - og engasjement hos andre nasjonale og regionale aktører. Det er blant annet Rådet for psykisk helse, Statens helsetilsyn, Forskningsinstituttene for musikkterapi Cremah og Gamut, Norges Institusjon for menneskerettigheter, Helsedirektoratet, Helse og omsorgsdepartementet og Martin Eia-Revheim.

8) formidle relevant informasjon og kunnskap

Sommeren 2021 publiserte vi portalen «**Kunnskapsbasen**» på nettsiden vår. Portalen er under stadig oppdatering og utvikling.

I siste periode har vi utvidet med blant annet tre nye fagområder; Bolig, Arbeid og aktivitet, og Rusbehandling i flerkulturell kontekst. I portalen finner leserne en oversikt over nettsider, videomateriell og e-læringstilbud fra ulike aktører på rusfeltet. Det innebærer at det er mange lenker til eksterne nettsider. Vi har fått

mange gode tilbakemeldinger på portalen.

Vi formidler mye kunnskap og informasjon gjennom nyhetssaker på rusfeltet.no. I 2022 ble det laget 232 saker. Vi vet fra en tidligere undersøkelse (Questback) at mange arbeidsplasser bruker sakene til inspirasjon eller på fagmøter. Det er stor bredde i sakene og de hjelper våre leser til å effektivt skaffe seg god oversikt om sentrale saker.

Å være oppdatert om det som foregår på rusfeltet er en prioritert oppgave. Med en liten administrasjon er vi avhengig av tips og innspill fra medlemmer og andre i rusfeltet for å dele viktige saker med hele rusfeltet. Ut fra vårt formål og visjon deler vi med alle.

9) arbeide for å beholde og rekruttere medlemmer

Vi rekrutterer stadig nye medlemmer. Som nevnt tidligere i årsmeldingen har vi fått 8 nye medlemmer i perioden. Arbeidet med å rekruttere medlemmer krever innsats og skjer stort sett i direkte kontakt med potensielle medlemmer. Samtidig er det viktig å beholde de medlemmer vi har, ved at det oppleves attraktivt og nyttig å være medlem.

Høsten 2022 startet vi en QuestBack blant medlemmene og planlegger å følge opp denne. Arbeidet har tatt lengre tid enn planlagt på grunn av langtidssykmeldingen til vår nye rådgiver.

Under punkt 5 har vi redegjort for medlemsfordeler og muligheten for å utvikle nye fordeler. Som en medlemsorganisasjon tror vi det er riktig å ha noe som er eksklusivt for medlemmene og for mulige medlemmer. Vi har i den situasjonen vi nå er i ikke klart å prioritere dette tilstrekkelig.

C) FREMME KUNNSKAPSBASERT PRAKSIS I RUSFELTET VED Å:

10) ta opp aktuelle rusfaglige saker

Dette er, og vil for alltid, være et hovedtema i Fagrådets arbeid. Det foregår mye godt arbeid blant våre medlemmer og andre aktører i rusfeltet. Mye av det har vi skrevet om og publisert på rusfeltet.no. Vi har også pekt på områder hvor det fremdeles er mangler eller andre utfordringer. Hva som er politikk og hva som er fag kan noen ganger være vanskelig å skille.

Eksempler på tema i 2022 er:

Menneskerettigheter
Fritt behandlingsvalg
Manglende hjelp til ROP-pasienter og innsatte
Rusbehandling
Heroinassistert behandling
Ny LAR-retningslinje
Overdoser
Bruk av erfaringskompetanse
Utenforskning
Ungdom i risiko

De nyhetssakene som var mest lest på rusfeltet.no i 2022 var disse:
Protonitazen i Norge - mer potent enn Fentanyl!
Helseministeren takker nei til å møte bruker- og pårørendeorganisasjonene på
rusfeltet!
Slutt for Kvamsgrindkollektivet

Så skylder vi å gjøre oppmerksom på at bruker- og pårørendeorganisasjonene fikk
møte helseminister Ingvild Kjerkol. Møtet ble gjennomført 6. mai i departementet.

Marius Sjømæling BAR, Jan Gunnar Skoftedalen Fagrådet, Torhild Kielland Fagrådet, Vidar Hårvik Marborg, Ingvild Kjerkol helse- og omsorgsminister, Tommy Sjåfjell A-Larm, Arild Knutsen FHN og Lene Midtsundstad proLAR Nett

Kvamsgrindkollektivet mistet sin avtale med Helse Midt-Norge, men de er i en prosess for å se på muligheten til å etablere et nytt tilbud til unge med rusutfordringer.

Saker som vi ellers har brukt mye tid på i perioden er:
Egenandeler – sist gjennom saken Helfo overstyrer politiske signaler og faglig skjønn
Nedskjæringer i rus- og psykisk helse
Rolleforståelsesutvalget
Jobbspesialister

Musikkterapi

Nasjonalt nettverk for musikkterapi i rus og psykisk helse.

Fagrådet deltar i Nasjonalt nettverk for musikkterapi - rus og psykisk helse. Nettverket består av forskningssentrene for musikkterapi i Norge; Cremah og GAMUT, fire av sju kompetansesenter rus (KoRus), Fredrikstad kommune og NAPHA. Fagrådet har deltatt i nettverket i åtte år og har 3-6 møter i året.

For å synliggjøre hva musikkterapi er og hvorfor dette har en plass i rus og psykisk helsebehandling besluttet nettverket i 2021 å starte et samarbeid med Ellevill Produksjon om seks kortfilmer til bruk i SoMe, YouTube, nettsider og konferanser:

1. Musikkterapi for meg
2. Identitet gjennom musikkterapi
3. Recovery gjennom musikkterapi
4. Tilhørighet gjennom musikkterapi
5. Brukermedvirkning gjennom musikkterapi
6. Musikkterapi i spesialisthelsetjeneste og hverdagsliv

Filmene hadde premiere høsten 2022 og finnes med både norsk, nynorsk og engelsk teksting. Filmene ligger lett tilgjengelig på vår YouTube-kanal @rusfeltet. Filmene har blitt vist på en rekke nasjonale fagkonferanser og er også blitt vist i utlandet, presentert av professor Gro Trondalen, NMH.

Fra filmpremieren i Fredrikstad august 2022. Fra venstre Reidar Dale, KORUS Bergen, Gro Trondalen, CREMAH, Torhild Kielland, Fagrådet og Brynjulf Stige, Polyfon/GAMUT.

Sammen med nettverket har vi levert Abstract til SKANROP-konferansen i juni 2023 om forskningsarbeidet knyttet til musikkterapi i FACT pluss kortfilmene.

På vegne av nettverket leverte NAPHA, POLYFON og Fagrådet, i samarbeid med Rådet for Psykisk helse, en ny prosjektsøknad til Stiftelsen DAM under ordningen Utvikling høsten 2022. Søknaden ble godkjent for utvidet søknad med frist 31. mars 2023.

Vinteren 2023 sendte nettverket brev til Helsedirektoratet knyttet til behovet for å oppdatere nasjonale faglige retningslinjer med ny kunnskap tilknyttet musikkterapi. En Cochrane-review av 21 kliniske studier viser at musikkterapi kan gi følgende signifikante effekter:

- Forbedret engasjement og motivasjon for videre behandling
- Redusert russug

Musikktildbudet ved Dalsbergstien hus. Foto: Torhild Kielland

9. februar arrangerte nettverket en Hybrid workshop sammen med Nasjonalt nettverk for musikkterapi i rus og psykisk helse - med erfaringkskonsulenter, bruker og pårørendeorganisasjoner. Målet med workshoppen var: Hvordan kan vi gå sammen for at flest mulig skal få tilgang til musikkterapi?

Utenom nettverkets arbeid bidrorådgiver Torhild Kielland med innspill om filmene på Recoverykonferansen 6.-7. september, Norges Musikkhøgskoles Jubileumskonferanse i Fredrikstad 12.

august og vår egen Fagkonferanse 18.-19 januar 2023. Hun deltok også på Rockover 10. oktober på Stedet Sagene foruten å skrive flere nettsaker som dokumenterer erfaringer med musikkterapi i rusfeltet.

Trening som medisin i rus- og psykisk helse behandling

Sammen med Rådet for Psykisk helse har vi prosjektet «Nettverk styrker trening i behandling» støttet av Stiftelsen DAM. Prosjektet avsluttes i 2023 og handler om å etablere nasjonalt og regionale fagnettverk for ansatte og erfaringkskonsulenter knyttet til høyintensitetstrening som behandlingstilbud innen rus- og psykisk helse. Målet er erfaringsutveksling og kunnskapsspredning.

Torhild Kielland sammen med
Kari G. Steen og Werner
Fredriksen fra Rådet for Psykisk
helse. Bildet er tatt etter
fagdagen i Tromsø.

Som nevnt tidligere har vi kommet langt i prosjektet og gjennomført tre fagdager i tre ulike helseregioner i 2022. Alle planlagte nettverk er etablert med unntak av Helse-Midt som ikke ønsker et eget regionalt nettverk for Trening som medisin. Vi presenterte prosjektet på en fagdag i Helsedirektoratet i november.

Vi søkte Helsedirektoratet om midler til å utvide prosjektet sammen med Rådet for Psykisk helse i desember 2022. Målet var å styrke kompetansen om trening som medisin for mennesker med rus- og/eller psykiske helseutfordringer i Helsedirektoratets egne ordninger; Frisklivssentraler og Treningskontaktordningen. Vi fikk avslag på denne søknaden i februar 2023.

Brukermedvirkning

Utviklingen av brukermedvirkningen innenfor rusfeltet har gått med sjumilssteg de siste årene. Fagrådet var tidlig ute med samarbeid med brukerorganisasjonen. Fremdeles kan vi og rusfeltet gjøre mer. Ett av styremedlemmene i Fagrådet skal ha brukererfaring. Det er nedfelt i vedtekten og det har det vært siden 2008.

2022 ble historisk da årsmøtet valgte to personer med erfaringskompetanse inn i styret; Tommy Sjåfjell fra A-larm og Arild Knutsen fra FHN.

Vi har siden 2015 koordinert et bruker- og pårørendenettverk på rusfeltet. Organisasjonene som er med i nettverket pr 15. mars er: Marborg, FHN, BAR, Ivarata, A-larm, ProLAR-Nett og RIO. Nettverket besluttet i februar 2023 å være et nettverk eksklusivt for Fagrådets medlemmer. Det betyr også at det Fagrådets nettverk av bruker- og pårørendeorganisasjoner.

Bak fra venstre: Tommy Sjåfjell A-larm, Michael Lindholm Ivarata, Ronny Bjørnestad proLAR Nett og Jan Gunnar Skoftedalen Fagrådet – Rusfeltets hovedorganisasjon. Sittende fra venstre: Arild Knutsen FHN, Ester Nafstad Normal Norge og Carl Eliassen Marborg. Foto: Torhild Kielland

Organisasjonene benytter nettverket til å ta opp saker som organisasjonene står sammen om, både politisk og faglig. Nettverket har vedtatt sju prinsipper som rammer for samarbeidet og som ble evaluert og justert høsten 2021.

Nettverket har gjennomført fire ordinære møter i perioden, men det har også vært møter med mindre grupper i planlegging av Arendalsuka, webinar og møter med myndigheter og politikere.

29. april 2022 arrangerte nettverket et webinar på Litteraturhuset i Oslo om diskriminering i rusfeltet. Nær 1000 mennesker så webinaret i løpet av de første fem

dagene.

Fra webinar 29.april i Litteraturhuset. Foto: Torhild Kielland

Helseminister Ingvild Kjerkol møtte nettverket 6. mai om brukermedvirkning knyttet til hva som blir framtidens rusbehandling.

Under Arendalsuka arrangerte nettverket en debatt på Åpen Russcene med tittelen; Hva mangler i rusbehandling når regjeringen varsler en reform - styrking, differensiering eller sentralisering?

Nettverket gir også løpende nyttige innspill og kunnskap til administrasjonen. Det er verdifullt.

Ut over dette er vi samarbeidspartner for Knutepunkt for Recovery bestående av Brukerstyre Senter i Norge. Sagatun Brukerstyrte Senter har en koordinerende rolle i dette og Recoverykonferansen på Gardermoen i september var periodens høydepunkt for samarbeid.

Vi har videre skrevet flere nyhetssaker om brukerstyrte hus, tilbud, initiativ og tiltak. En av musikkterapifilmene er også filmet på Sagatun som har en egen erfaringkskonsulent i musikkterapi.

Våre utviklingsområder; musikkterapi og høyintensitetstrening er begge områder der samarbeidet med erfaringkskonsulenter og brukere av tilbudene står sentralt. Erfaringkskonsulenter og mennesker med egenerfaring fra trening som medisin har vært sentrale på alle de tre fagdagene vi har arrangeret i perioden.

Prinsippet om å gi erfaringkskonsulenter og mennesker med egenerfaring en sentral plass gjelder også for våre nasjonale fagkonferanser.

11) fremme rus- og avhengighet som fagområde og bidra til økt fokus i øvrige helsetjenester og forskning

Rus og avhengighet som eget fagområde er viktig. Det handler ikke nødvendigvis om hvor i organisasjonskartet, men en forståelse for faget. Derfor har vi engasjert oss i å beholde Nasjonalt kompetancesenter for TSB (NK TSB) og Nasjonalt kompetanser for samtidig rusmisbruk og psykisk lidelse (NK ROP) når deres funksjonstid går ut i 2024.

Sammen med Nasjonalt nettverk for musikkterapi – rus og psykisk helse har vi forfattet et brev til Helsedirektoratet om styrket evidensgrunnlag for musikkterapi innen rusbehandling og avrusning.

I møte med Helsedirektoratet 17. november om «Trening i behandling» la vi fram erfaringene fra prosjektet Trening som medisin i rus og psykisk helsebehandling. På de tre fagdagene om Trening som medisin har vi invitert forskere med oppdatert kunnskap til å presentere og knytte kontakter med fagmiljøene.

Sammen med Lars Lien, leder for Norsk Psykiatrisk forening og Tore Willy Lie, rådgiver i NKROP, har rådgiver Torhild Kielland skrevet et bokkapittel i en ny lærebok for paramedisinstudenter. Kapitlet handler om hvordan paramedisinere møter personer med rusmiddelproblemer eller samtidig rus og psykisk lidelse.

12) arbeide for gode rammevilkår i grunnleggende kommunale helse- og sosialtjenester som bolig, arbeid og aktivitet.

Grunnleggende kommunale helse- og sosialtjenester er avgjørende for mange personer med rusrelaterte utfordringer, enten som bruker eller pårørende. Det er uønskede, og til dels uforklарlige, variasjoner mellom kommuner og bydeler. Det fremkommer også i statusrapporteringen som Sintef er ansvarlig for og Brukerplankartleggingen som Korfor Helse Stavanger bidrar til.

Variasjonene har vi løftet frem i møter med direktorat og departement. Det har vi pekt

på i våre møter med statssekretær Ellen Rønning-Arnesen og de som skriver regjeringens Forebyggings- og behandlingsreform. Her får kommunale tjenester en stor plass.

Ellen Rønning-Arnesen, foto: Esten Borgos foto AS

På våre møteplasser har vi løftet frem de gode eksemplene og vi har skrevet flere nettsaker om dette.

Vi har promotert statens tilskuddsordninger på området, for øvrig blant de saker som er lest mest og mest delt. Her har vi også fokus på IPS og en del uheldig konsekvenser som ulike vedtak har for den ordningen.

Flere kommuner har meldt om kutt i tilbudene til rusavhengig og der vi har blitt gjort kjent med det, skrevet saker for å gjøre dette kjent.

13) delta i og initiere prosjekter og utviklingsarbeid.

Vi deltar i flere prosjekter og utviklingsarbeid. Det største enkeltprosjektet i denne perioden er Trening som medisin. Det prosjektet avsluttes 1.mai og vi har sendt én

søknad om fortsettelse av prosjektet Trening som medisin til Helsedirektoratet. Den søknaden fikk vi avslag på i februar.

Vi har bidratt til prosjektet Trygt hjem i regi av Frelsesarmeens i Bergen finansiert av Stiftelsen Dam. Dam finanseringen ble avsluttet 31.januar 2023, men Frelsesarmeens har besluttet å forlenge prosjektet på egen regning ut 2023.

Vi sitter i referansegruppa til prosjektet Smerte og avhengighet initiert av Akershus Universitetssykehus. De har med seg Oslo universitetssykehus, Sykehuset i Vestfold og Sykehuset Telemark. Prosjektet har fått innvilget en postdoc stilling fra Stiftelsen Dam og har ikke en ny søknad om driftsmidler til dette forskningsprosjektet. Søknadene går via Fagrådet.

I tillegg til søknaden over har vi har sendt ytterligere sju søknader til DAM i perioden. Det er en stor bredde i temaer.

Vi takker ja til nær sagt alle invitasjoner til samarbeid, men når det gjelder søknader til Stiftelsen Dam er det en medlemsfordel. Dette var et område vi skulle prioritere sterkere, men på grunn av sykefraværet har vi ikke kommet så langt som vi hadde håpet på.

14) være aktiv bidragsyter i en kvalitetsreform innenfor forebygging og behandling i rusfeltet

Ellen Rønning-Arnesen på fagkonferansen 18. januar. Foto: Torhild Kielland

Vi har hatt flere møter med statssekretærerne Ellen Rønning-Arnesen og Karl Kristian Bekeng om situasjonen for ungdom i risiko og for mennesker med alvorlige rus og psykiske lidelser. Møtene har vært knyttet til arbeidet med forebyggings- og behandlingsreformen.

Rønning Arnesen holdt en engasjert innledning på vår fagkonferanse Hjertet og rus og helseminister Kjerkol har takket ja til å holde åpningsforedraget på Ruspolitisk Arena 10. mai. På oppfordring har vi også levert skriftlig innspill til reformarbeidet.

D. VÆRE EN TYDELIG OG SYNLIG RUSPOLITISK AKTØR VED Å:

15) ta opp aktuelle ruspolitiske saker.

Den ruspolitiske debatten har vært levende i hele denne perioden. På mange måter er det mulig å kalle det postreform debatt. Mye har handlet om rusavhengiges menneskerettigheter og at området ikke tidligere har fått tilstrekkelig oppmerksomhet.

Rådgiver Torhild Kielland har vært med i en liten eksklusiv referansegruppe i Norges institusjon for menneskerettigheter i forbindelse med deres rapport Menneskerettigheter og rus som ble lansert i september 2022.

Helseminister Ingvild Kjerkol holdt sin første sykehustale i januar 2022. Etter 8 år med pasientens helsetjeneste hos regjeringen Solberg ble det nå «vår felles helsetjeneste». Regjeringen ønsket å avvikle godkjenningsordningen innenfor Fritt behandlingsvalg. 6. mai arrangerte vi Ruspolitisk arena med tittelen; Blir ruspasientene tapere i "vår felles helsetjeneste"? Statssekretær Karl Kristian Bekeng deltok fra Helse- og omsorgsdepartementet.

Helsedirektoratet lanserte reviderte faglige retningslinjer for LAR 24. mai. Arbeidet med revideringen har vært krevende og til dels omstridt. Men retningslinjene fikk i all hovedsak gode tilbakemeldinger med vektlegging av økt brukermedvirkning, økt grad av individuelle vurderinger og flere legemidler i LAR. Dette var også tema på en våre debatter under Arendalsuka.

Vi har også vært aktive overfor HOD, og statssekretær Ellen Rønning-Arnesen, i deres arbeid med forebyggings- og behandlingsreform. Rønning-Arnesen har besøkt oss på kontoret i Nedre Slottsgt og vi har møtt henne i HOD.

ROP pasienters situasjon har vi, sammen med andre, fokusert på ved flere anledninger. 9. mai møtte vi statssekretær Karl Kristian Bekeng i HOD sammen med flere andre organisasjoner.

Jan Gunnar Skoftedalen Fagrådet, Torhild Kielland Fagrådet, Karl Kristian Bekeng statssekretær HOD, Kai Øyvind Brenden Sykepleier forbundet, Jill Arild Mental Helse, Mikael Sømhovd Psykologforeningen, Tove Gundersen Rådet for psykisk helse og Håkon Skard Psykologforeningen.

Flere ruspolitiske saker er nevnt andre steder i årsmeldingen og vi gjentar ikke dem her.

16) Ta aktiv posisjon i å sikre gode rammevilkår for TSB

Dette er en av flere kjerneoppgaver for Fagrådet. Det er krevende og i denne perioden har det vært flere forhold som angår TSB i sterk grad. Vi har i for liten grad kommet i posisjon overfor de regionale helseforetakene.

Det har vært gjennomført et anbud i Helse Vest med det resultat at Rogaland A-senter ikke fikk ny driftsavtale. Med den konsekvens at Rogaland A-senter avvikles 31. mars 2023. Rogaland A-senter har en omfattende drift med KORUS Stavanger,

avrusning, poliklinikk og døgnbehandling. Noe vil overføres til Helse Stavanger og Tyrili er ny leverandør av behandlingsplasser i regionen.

Fagrådets bruker- og pårørendenettverk og administrasjonen møtte helseministeren 6. mai. Bakgrunnen var en bekymring for utviklingen innenfor TSB. Både ved at det gjennom avvikling av Fritt behandlingsvalg vil bidra til færre valgmuligheter for pasientene, bekymring for kapasitet og ventetid samt en sentralisering inn mot de store byene/sykehusene. I tillegg ble den varslede nedleggelsen av NK TSB og NK ROP ble belyst.

Mange rusavdelinger har meldt om kuttforslag og krav om sparing. I flere saker har vi tatt opp dilemmaene knyttet til sykehusenes økonomiske modell for sparing og nedskjæringer innen rusbehandling.

17) Følge med på effekten av planer, strategier og pakkeforløp

Pakkeforløp psykisk helse og rus ble innført i helsetjenesten i 2019. Regjeringen har gått bort fra pakkeforløp og kaller det nå pasientforløp. Innholdet er foreløpig ikke endret. Helsedirektoratet skal på sikt videreutvikle "innholdet i og innretningen" til de nasjonale pasientforløpene.

Overdosestrategien gikk ut 2022. Arbeidet med å revidere strategien ble i gangsatt av Helsedirektoratet i februar 2022 og leder Jan Gunnar Skoftedalen var med i ekstern arbeidsgruppe for revidering av strategien. Arbeidsgruppen var ferdig i august. Ny strategi er foreløpig ikke publisert. Effekten av tidligere strategi kan diskuteres siden overdosetallene er stabilt høye.

Jan Gunnar Skoftedalen sitter i fagrådet til KvaRus og gir innspill.

18) ta opp forhold som bidrar til marginalisering, utenforsk og forskjeller i forventet levealder

Administrasjonen har skrevet en rekke nettsaker for å belyse urettferdig forskjellsbehandling og andre forhold som bidrar til marginalisering, utenforsk og forskjeller i forventet levealder.

Styremedlem Arild Knutsen og rådgiver Torhild Kielland har vært to av fem deltagere i en referansegruppe knyttet til NIM-rapporten: Rus og menneskerettigheter (bildet).

Vi arrangerte webinar om diskriminering i april 2022 sammen med vårt bruker- og pårørendenettverk.

Rådgiver Torhild Kielland har vært medforfatter i et bokkapitel beregnet for studenter for prehospitale tjenester, som i stor grad tar opp forhold som påvirker til forskjeller i forventet levealder. Bokkapitelet er skrevet i samarbeid med NKROP.

Undervisningsoppdrag og innlegg som vi takker ja til, inkluderer ofte elementer av marginalisering, utenforsk og lavere forventet levealder. Her kan vi nevne undervisning for studenter på Oslo Met og innlegg på Pasient og brukerombudet i

Oslo og Viken sitt seminar i juni om "uoffisielle ROP-pasienter"; de som ikke er utredet eller kartlagt fordi atferd, vold og kriminalitet har satt en stopper for hjelpetjenester. Hovedpoenget i innlegget var hvordan dette skaper planløse tiltak og uverdige livssituasjoner som igjen fører til at folk blir svingdørspasienter, svingdørsbeboere og svingdørsinnsatte.

19) prioritere forebyggende arbeid

I denne punktet har vi lagt mest vekt på forebyggende arbeid mot unge og unge voksne. Men vi har vært aktive innenfor overdoseforebygging, redusert bruk og pekt på konsekvenser av høyt alkoholbruk.

Ledere av Uteseksjonene i landets fire største byer.
Fra venstre: Børge Erdal (Oslo), Joachim Bjerkvik
(Bergen), Camilla Wright (Trondheim), Vibeke Lunde
Steinstø (Stavanger)

Vi har i denne perioden utviklet vårt samarbeid med Uteseksjonene i landets fire største byer. Leder Jan Gunnar Skoftedalen deltok på Gatenærkonferansen og ledet en sofasamtale om reformarbeidet.

Kunnskapsbasen er utviklet videre med større bredde om forebyggende arbeid. Vi har i flere saker hatt søkelys på barnevern og systemsvakheter herunder ruskompetanse i BUP systemet. Under fagkonferansen i Bergen hadde vi en bok rettet mot ungdom og unge voksne. Ruspolitisk arena i mai 2023 har også forebyggende arbeid mot unge som

ruser seg eller er i randsonen til å utvikle rusrelaterte problemer.

Vi har vært på besøk hos MO ung i Stavanger kommune som er et godt tiltak rettet mot ungdom og unge voksne opp til 25 år. Etter dette besøket skrev rådgiver og leder en kronikk i Stavanger Aftenblad.

Vi bidrar inn i regjeringens forebyggingsreform og har levert skriftlige og muntlig innspill. Torhild Kielland har sammen med Martin Eia-Revheim hatt undervisning og kunnskapsformidling om å vokse opp med rus og vold.

I 2023 har vi ytterligere fokus på forebyggende arbeid og leverte søknad om tilskudd til forebyggende innsats på rusmiddel- og dopingområdet. Søknaden ble kun delvis innvilget, men gir oss en anledning til å prioritere dette i større grad.

20) jobbe for gode rammevilkår for ideelle aktører

Rusfeltet har historisk hatt en stor andel ideelle aktører. Fremdeles har vi mange ideelle aktører både innenfor spesialisthelsetjenesten og på kommunalt ansvarsområde. En del ideelle tiltak finansieres også direkte over statlige tilskuddsmidler.

Politisk lovprises de ideelles rolle, men for mange ideelle aktører har det siste året vært krevende. Godkjenningsordningen i Fritt behandlingsvalg i spesialisthelsetjenesten er avviklet fra 1.januar 2023 med en overgangsordning på inntil 12 måneder. Flere har valgt å avvikle driften og andre har meldt at driften avvikles i løpet av første halvår i 2023.

Ideelle aktører innenfor TSB utsettes for anbud med de konsekvenser det kan få for drift. I Helse Vest nådde ikke Rogaland A-senter i anbuddet, med den konsekvens at driften avvikles 31.mars 2023. En virksomhet som har drevet rusbehandling i Stavanger siden 1991 og hatt avtale med Helse Vest siden 2004.

Helse Sør-Øst har sagt opp sine driftsavtaler med de ideelle aktørene pr 31.12.2022. Oppsigelsestiden er to år og nytt anbud lyses ut. Definisjonsmakten i anbudsroundene fra de regionale helseforetakene har påvirket behandlingstilbuet i rusfeltet på godt og vondt. Sykehusmodellen har blitt sterkere og et utvalg fra kunnskapsgrunnlaget i retningslinjer er tydeligere.

Innenfor de organisasjonen som driver på kommunalt ansvarsområde eller direkte på tilskudd fra staten har det også blitt tyngre. Regjeringen fjernet øremerking for ca 25 organisasjoner og tiltak innenfor rusfeltet på statsbudsjettet for 2023. Regjeringen flyttet mange av de øremerkede tilskuddene i Statsbudsjettet over i søknadsbaserte tilskuddsordninger. For de tiltak som ble berørt, opplevde de mer usikre tider.

Fagrådet har ved ulike anledninger pekt på de utfordringer som ligger i disse endringene både innenfor spesialisthelsetjenesten, kommunalt ansvarsområde og direkte statlig tilskudd. Det har vi gjort i høringen til statsbudsjettet og vi har skrevet om det ved flere anledninger.

RUS & SAMFUNN

Rus & Samfunn er eid av Fagrådet, men er et redaksjonelt uavhengig nettmagasin. Rus & Samfunn legger vekt på å dekke bredden i rusfeltet. Magasinet skal ikke kunne settes i bås, hverken faglig, ideologisk eller politisk. Rus & Samfunn følger bestemmelsene i pressens Vær Varsom-plakat. Magasinet har en redaktør (Berit Simenstad) ansatt i 50 prosent stilling.

Det siste året: Ikke stille etter stormen

Sammenlignet med året før, med «stormen» rundt rusreformen, kan den siste årsmøteperioden virke stille. Men realiteten er at det har vært et svært hendelsesrikt år på rusfeltet: Høyesteretts rolle i kjølvannet av den politiske behandlingen av rusreformen, de nye retningslinjene fra Riksadvokaten, igangsetting av HAB (heroinassistert behandling), nye retningslinjer for LAR, et ekstra stort engasjement rundt barnevernet og et nytt og viktig engasjement for rusfeltet fra Norges institusjon for menneskerettigheter, for bare å nevne noe. Sjeldent har Rus & Samfunn vært nødt til å gjøre så beinharde prioriteringer. Det har ikke manglet på ting å skrive om...

Anja er på vei for å få heroinassistert behandling ved Skuteviksklinikken.

HAB-klinikk i Bergen: — Har endret livet mitt

— Heroinassistert behandling har betydd utrolig mye for meg, både økonomisk og i forhold til å kunne fylle hverdagen med noe positivt. Ikke minst det å bli kvitt stemplet som kriminell, har vært utrolig viktig. "Anja" er

Illustrasjonsfoto: Erik Brekke BT/NTB

Nye retningslinjer – hva blir praksis?

Vårens rusdom i Høyesterett og Riksadvokatens nye retningslinjer får konsekvenser for politiets arbeid i rusmiljøer. Vi har sett på hva det vil bety i praksis.

Personlige historier

Gode, personlige historier er det som blir aller best lest i Rus & Samfunn. Vi prioriterer personhistorier som også kan løfte frem viktige tema. I denne perioden har vi hatt et stort og variert tilfang av slike artikler.

Livet etter rusen: Mamma er edru igjen. Hvor mye ærlighet tåler hun fra datteren?

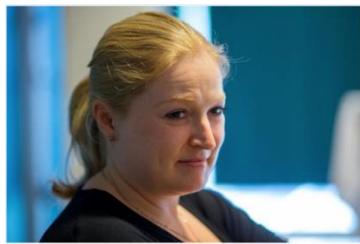
Geirs psykiske sykdom fikk blomstre i skyggen av rusen

— Jeg er stolt av hva jeg har overlevd

Ikke bare skrive om det negative

I media (og inkludert Rus & Samfunn) er dekningen av rusfeltet, med god grunn, preget av mye elendighet, kritikk og fokus på hva som ikke fungerer. For et nettmagasin som Rus & Samfunn er det viktig å også få frem det som er av positiv utvikling og gode løsninger på rusfeltet. Det kan gi mer ringvirkninger å vise frem noe som har fungert godt enn bare å beskrive det dårlige. Det siste året har vi forsøkt å lage flere slike saker, men her har vi også et stort forbedringspotensial.

Trondheim forebygde overdosedødsfall – hva kan andre kommuner lære?

Færre avslag, kortere ventetid og raskere utredning

— Jeg hadde null tro på at det kunne finnes en jobb for sånne som meg

Løfte frem viktige tema

I sosiale medier og i etablerte media er det mange gjengangere av tema, som da tilsynelatende kan være de viktigste. En av Rus & Samfunns funksjoner er å lage journalistikk som får frem andre, viktige tema enn de de mest «opplagte». I siste årsmøteperiode har vi særlig prioritert å få frem innhold om legemiddelavhengighet og om barn som pårørende. I tillegg har vi fortsatt arbeidet fra forrige periode med å få frem saker om alkohol.

Martin Eia-Revheim lever med skadene: — Det pappa gjorde går ikke over

— Se på familien som helhet

For dårlig tilbud til medikamentavhengige

Fikk ikke hjelp til Oxycontin-avvenning

Rus & Samfunns rolle vokser – potensiale er stort, men....

Rus & Samfunn har hatt en svært positiv utvikling siste året. Det varierer veldig etter hvilke saker, men fra og med april og ut året 2022 har det vært en sterk utvikling av hvor mange som er inne på nettsiden og leser Rus & Samfunn, hvor mange som nås via Facebook og på hvor mange nye som blir faste følgere av Facebook-siden vår. I august og september fikk vi svært mange nye følgere. Det er et tegn på at sakene når ut til nye leserne som ikke har et forhold til Rus & Samfunn fra før. Ideelt sett skulle vi jobbet mer systematisk med å lære av hva som når bredere ut og hva som når færre, men i dagens ressurssituasjon er det krevende å få plass til.

Hvis man skulle kåre en «klikkvinner» fra det siste året, ville det blitt saken «Bølla med det store hjertet» med Kenneth Fauskes historie – en historie som viste seg å ha stor appell. 1700 likes, 157 kommentarer og 94 delinger på Facebook er det ikke lett å matche, selv for store mediehus.

RUS&SAMFUNN

Aktuell Fag

Bølla med det store hjertet

Da Kenneth Fauske kjempet som verst ga han et løft til seg selv: "Hvis jeg kommer meg på beina, vil livsoppgaven min bli å hjelpe andre i samme situasjon. Ingen skal føle seg så alene mot systemet, som jeg har gjort. Ingen!" Det løftet har han holdt.

Rus & Samfunn har også en markant økning i henvendelser, tilgang på saker, forslag og tips. Potensialet for å spille en enda større rolle er stort, men det krever en annen ressurssituasjon enn det som er dagens virkelighet for Rus & samfunn.

ANDRE AKTIVITETER

Skriftlige innspill og Høringsuttalelser

Höringssvar – forskrift om Brukerplan 28. februar

Höringssvar - avvikling av godkjenningsordningen i fritt behandlingsvalg 1. juli

Innspill til forebyggings- og behandlingsreformen for rusfeltet 30. juni

Innspill knyttet til Utfordringsbildet for psykisk helse og rusfeltet, til Helsedirektoratet 25. april 2022

Innspill til neste folkehelsemelding 8. april 2022

Undervisning og innlegg

Fagrådets administrasjon har vært etterspurt i denne perioden og vi takker i stor grad ja til alle invitasjoner om innlegg og undervisning. Vi gir også elever og studenter råd og veiledning over telefon, e-post og besøk på kontoret. Denne perioden har vi hatt 14 slike henvendelser.

Rådgiver og leder deltok på innspillsmøte med statsråd Kjerkol om forebyggings- og behandlingsreform 16. mai sammen med en rekke andre ideelle organisasjoner.

24. mai var leder invitert til Feltrådet til Frelsesarmeen for å snakke om Fritt behandlingsvalg og hvilke konsekvenser vil denne endringen få for rusfeltet og enkeltbruker. Det var et digitalt møte.

Leder og rådgiver ledet og deltok i flere arrangementer under Arendalsuka. Våre egne arrangementer på åpen russcene. Jan Gunnar Skoftedalen ledet også en debatt arrangert av Norsk Sykepleierforbund, Live and let Die, som handlet om ROP pasienters situasjon.

Styreleder og leder deltok på avslutningsmarkeringen til pasientombud i Oslo og Viken, Anne Lise Kristensen, 27. september. Det ble holdt en hilsningstale hvor vi berømmet hennes innsats for personer med rusrelaterte utfordringer.

Leder deltok på og hadde innlegg Helse- og omsorgskomiteens høring om statsbudsjettet 2023 18. oktober.

Leder møtte ansatte og frivillige i medlemsorganisasjonen Et slag av gangen 25. oktober.

Leder var invitert til og deltok på ansattesamling i Frelsesarmeen 25. oktober. Tema for innlegget var fremtiden for ideell sektor.

Rådgiver og leder deltok på og hadde innlegg på digitalt innspillsmøte med statsråd Kjersti Toppe om revidering av krisenterloven 7. november

29. november hadde vi et 3 timers langt møte med Riksrevisjonen som vurderer revisjon av norsk ruspolitikk. På møtet deltok rådgiver og leder.

Leder deltok på RIO-debatten 15. desember om fremtidens rusbehandling med innlegg (bildet) og i debatt med Even Røed (AP) og Erlend Svartdal Bøe (H).

Rådgiver Torhild Kielland har sammen med Martin Eia-Revheim hatt innlegg om det å vokse opp med vold og rus hos NAV Hamar og Høgskolen Vestlandet. Sammen med Marius Sjømæling i Bar har de hatt innlegg på Arendalsuka, under Fagkonferansen i Bergen 20. januar og kommunekonferansen til organisasjonen AvogTil 13. mars.

Leder underviste for ortopedi-ingeniører ved Oslo Met 25. januar 2022. Tema var Rus i et samfunnsperspektiv.

Statssekretær Ellen Rønning-Arnesen inviterte sivilt samfunn til dialogmøte 16.februar i forkant av møtene i FNs narkotikakommisjon i mars. Leder deltok sammen med 11 andre organisasjoner.

Besøk og synliggjøring

Kontakt med medlemmer og andre samarbeidspartnere er alltid veldig lærerikt og spennende. Derfor prøver vi å komme ut for å besøke våre medlemmer. I denne perioden har vi vært på 26 medlemsbesøk;

Jan Gunnar Skoftedalen og Christian Ohldieck ved AFR, Helse Bergen, foto: Torhild Kielland

Albatrossen
Bakkegaten Bo og omsorgssenter
BAR, Barn av Rusmisbrukere
Bydel Gamle Oslo Lokalt
Utviklingscenter for psykisk helse- og rusarbeid
Dalsbergstien Hus
dne Pharma
FO, Fellesorganisasjonen
Fossumkollektivet
Helse Bergen Avdeling for rusmedisin (AFR), LAR Poliklinikk Bergenhus og LAR Utvidet Sikkerhet (LARUS)
Jobben Frelsesarmeens

KBT, Kompetansesenter Brukererfaring og tjenesteutvikling

KORFOR, Helse Stavanger

KoRus-Midt

KoRus-Vest Bergen

KoRus-Øst

NK ROP

NK TSB
Sagatun Brukerstyrt Senter
Stedet Sagene, Frelsesarmeens
St. Olavs hospital HF
Sykepleierforbundet
Tyrili Arena Arendal
Tyrili Kampen
Tyrili Lillehammer

Flere av våre
medlemsvirksomheter har vi møtt
andre steder, noen har besøkt
oss på kontoret eller tatt kontakt
per epost og telefon for å
diskutere ulike problemstillinger.

Vi har i tillegg besøkt andre
virksomheter og
samarbeidspartnere innen rusfeltet, som ikke er medlemmer, men som på annen
måte utmerker seg; Rådet for Psykisk Helse, Norges institusjonen for
menneskerettigheter (NIM), Solli DPS, NAPHA, Sandviken psykiatriske sykehus,
GAMUT, Helsedirektoratet, Helsetilsynet, Ellevill Produksjon, Pasient- og
Brukerombudet, Hanne Brorson (Tankevirus), UNN, Politidirektør, Riksadvokat,
Pårørendealliansen, MO Ung (Stavanger), NAV Hamar.

Vi var invitert til førpremiere på Petter Nyquist serie Overleverne på Klingenberg kino
29.august

Fagrådets pris godt rusfaglig arbeid 2022

Årets pris gikk til Berit Ramstad, institusjonssjef Marcus Thrane Hus og Leni
Gomes, institusjonssjef Dalsbergstien Hus. To av tilbudene i Velferdsetaten i Oslo
kommune.

Besøk på dne Pharma. Fra venstre Ståle Emmerholt, Jan Gunnar Skoftedalen, An-Magritt Steinhovden, Bibbi Paust og Jenny Teigene.
Foto: Torhild Kielland

Berit Ramstad og Leni Gomes. Foto: Torhild Kielland

Prisen ble delt ut av styreleder Anders Dalsaune Jansen og leder Jan Gunnar Skoftedalen under vår fagkonferanse 18-19 januar 2023 i Bergen.

Gjennom mange år har prisvinnerne bidratt til fagutvikling på egen arbeidsplass, og aldri mistet grunnholdningen om hva som er viktig og hvem de er til for. Deres engasjement for beboerne/brukerne kombinert med dyktig ledelse av ansatte i krevende jobber, har bidratt til utvikling og drift av gode tilbud i hovedstaden. Noe som igjen har bidratt til en bedre hverdag for svært mange mennesker med rusavhengighet.

Under deres ledelse har Dalsbergstien og Marcus Thranes Hus gjennomgått store endringer – fra å være hospitser, som i hovedsak var et "tak over hodet", til å bli kommunale helse- og sosialfaglige akutt- og utredningsinstitusjoner, med oppgaver knyttet til stabilisering og utvikling.

Fagrådets pris godt ruspolitisk arbeid 2022

Regissør Lasse Gallefoss og programleder Leo Ajkic ble tildelt Fagrådets pris for godt ruspolitisk arbeid 2022. Prisen ble delt ut under ruspolitisk arena 5. mai 2022.

De får prisen for sitt viktige bidrag til å avstigmatisere og belyse ungdomstidens utfordringer i møte med ulike rusmidler, gruppepress, selvtil litt, tilhørighet og nysgjerrighet.

Rusfeltet er et område mange har en mening om og det er mange sterke følelser knyttet til rus, rusbruk og avhengighet. Mangel på kunnskap, redsel, moralisering og stigmatisering er fremdeles det mye av. Debatter blir ofte polarisert.

Derfor er en spesiell glede at årets pris går til noen som har formidlet ulempene, og gleden, ved rusbruk på en åpen og ikke-dømmende måte.

Lasse Gallefoss og Leo Ajkic. Foto: Torhild Kielland

Gjennom dokumentarserien "RUS" har Gallefoss og Ajkic vist hvordan voksne kan adressere temaet rusmidler på en åpen og ikke-dømmende måte. Sammen utnytter de kraften i kombinasjonen av åpenhet, nysgjerrighet og storytelling. Ajkic kommuniserer strålende med både unge mennesker og deres foreldre, og formidler på en måte som gir seerne ny forståelse og nye perspektiver.

Nettside og sosiale medier

Mye av Fagrådets kommunikasjon og informasjonsarbeid kanaliseres gjennom Fagrådets nettside rusfeltet.no og på sosiale medier (SoMe). Vi er på Facebook, Twitter, Instagram og LinkedIn.

Fagrådets website er den mest oppdaterte og mest besøkte siden på nyhetsbildet knyttet til rus og avhengighet. Nettsiden benyttes også til å presentere rusfaglige og ruspolitiske kommentarer og saker fra Fagrådet.

I tillegg benyttes siden til å annonse og informere om møteplassene, andre arrangementer eller tiltak i Fagrådets regi. Her legger Fagrådet også ut Høringsuttalelser som er under utarbeidelse eller som er ferdig utarbeidet.

Det legges videre opp til at medlemmer og andre kan komme med kommentarer på siden til sakene under Nytt fra Fagrådet. Nettsiden benyttes også til å informere om

ledige stillinger og kurs og konferanser i medlemsvirksomhetene. Tabellen under viser utviklingen av antall besøk/treff pr år.

Årstall	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Antall besøk/treff	119 781	167 094	166 295	169 814	183 662	192 585

Fagrådet sender ukentlig ut nyhetsbrev hvor nyhetene i hovedsak er hentet fra Nytt fra Fagrådet. Det er i underkant av 1900 mottakere av disse ukentlige nyhetsbrevene.

Fagrådet har en Facebook-side og har per 15. mars 6433 følgere. En økning på 8 prosent siste år. Fagrådet har konto på Twitter under brukernavnet @rusfeltet. Det er leder som har hovedansvaret for Twitterkontoen. I alt er det 2426 personer/organisasjoner som per 15. mars følger Fagrådet på Twitter. Det er en nedgang på 1 prosent. Instagramkontoen har 1417 følgere. Det er en økning 23 prosent. På LinkedIn er vi ikke veldig aktive og har 52 følgere. Det er imidlertid en økning på 60% fra i fjor.

Sosiale medier er viktig, men samtidig noe tidkrevende å følge tilstrekkelig opp.

AVSLUTNING

Det å være en del av rusfeltet er moro, krevende og spennende. For noen har dette året vært i overkant spennende.

Anbud er tapt og politiske beslutninger har bidratt til at arbeids- og behandlingsplasser er borte. Andre har hatt et år hvor nye avtaler og nye oppgaver landes. For etter andre er det å holde hjulene i gang på samme nivå som tidligere vært vanskelig nok.

Til tross for usikkerheten hos mange leveres det tjenester av god kvalitet hver eneste dag på alle nivå. Det fortjener verbale blomster og ros til hver og en medarbeider hos våre medlemsvirksomheter.

Administrasjonen har hatt en spennende og ikke minst et hektisk år. Det inntrykket håper vi du deler etter å ha kommet til veis ende i denne årsmeldingen. Vi har ikke fått effekt av nyopprettet stilling slik vi hadde håpet på grunn av sykdom.

Dagen før årsmøtet arrangerer vi ruspolitisk arena med et nytt alvorlig tema; Barn og unge voksne ruser seg! Hvem tar ansvar? Vi inviterer til å tråkke i hverandres bed. Det er ikke noe nytt at barn og unge vokse ruser seg, men hvorfor lykkes vi ikke bedre med samarbeid mellom etater. For ofte svikter samhandlingen. Vi har med oss blant annet helseminister Ingvild Kjerkol, Helsesista Tale Krohn Engvik og Pål Iden som er leder i Undersøkelseskommisjonen. Vi gleder oss og håper vi ser dere der også.

Vel møtt til godt årsmøte.

Oslo 15. mars 2023

Anders Dalsaune Jansen
Styreleder

Kine Haugen
Styrets nestleder

Ellen Ingrid Eira
Styremedlem

Camilla Wright
Styremedlem

Tommy Sjåfjell
Styremedlem

Merete Hanch-Hansen
Styremedlem

Arild Knutsen
Styremedlem

Lars A Lian
Styremedlem

Eva Brekke
Styremedlem

Jan Gunnar Skoftedalen
Daglig leder

Dokument Årsmelding 2022-2023 er signert elektronisk av:

*Signert 17.03.23 av Jansen,
Anders Dalsaune med BankID.*

Anders Dalsaune Jansen
Styrets leder

*Signert 17.03.23 av Eira, Ellen
Ingrid Grenserud med BankID.*

Ellen Ingrid G Eira
Styremedlem

*Signert 17.03.23 av Lian, Lars
André med BankID.*

Lars André Lian
Styremedlem

*Signert 17.03.23 av
Skoftedalen, Jan Gunnar med
BankID.*

Jan Gunnar Skoftedalen
Daglig leder

*Signert 19.03.23 av Haugen,
Kine med BankID.*

Kine Haugen
Styrets nestleder

*Signert 17.03.23 av Hanch-
Hansen, Merete med BankID.*

Merete Hanch-Hansen
Styremedlem

*Signert 17.03.23 av Sjåfjell,
Tommy Lunde med BankID.*

Tommy Lunde Sjåfjell
Styremedlem

*Signert 17.03.23 av Brekke,
Eva med BankID.*

Eva Brekke
Styremedlem

*Signert 20.03.23 av Knutsen,
Arild med BankID.*

Arild Knutsen
Styremedlem

*Signert 17.03.23 av Wright,
Camilla med BankID.*

Camilla Wright
Styremedlem